

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 62/21
V Lucemburku dne 15. dubna 2021

Stanovisko generální advokátky ve věci C-490/20
V. M. A. v. Stolična obština, rajon „Pančarevo“

Pokud jde o uznávání rodičovství manželů stejného pohlaví k dítěti v Unii, generální advokátka J. Kokott doporučuje, aby byla nalezena rovnováha mezi národní identitou členských států a právem na volný pohyb dítěte a jeho rodičů

Konkrétně, členský stát musí uznat rodičovství k dítěti pro účely výkonu práv, které unijní právo přiznává občanům Unie. Naproti tomu se členský stát může dovolávat své národní identity a pojetí tradiční rodiny, aby odmítl uznat tuto rodičovskou vazbu pro účely vystavení rodného listu v souladu s vnitrostátní právem.

Spor se týká manželského páru dvou žen, z nichž jedna, V. M. A., je bulharskou státní příslušnicí a druhá je státní příslušnicí Spojeného království, kterým se narodilo dítě ve Španělsku, členském státě jejich bydliště. V rodném listu vydaném španělskými orgány jsou obě ženy označeny jako „matky“ dítěte.

V. M. A. následně požádala příslušný bulharský orgán o vydání rodného listu pro svou dceru, což je dokument, jenž je nezbytný pro vydání bulharského průkazu totožnosti, přičemž uvedla obě ženy jako rodiče. Město Sofie (Bulharsko) ji nicméně vyzvalo, aby uvedla, kdo z obou manželů je biologickou matkou, přičemž upřesnilo, že vzor bulharského rodného listu uvádí pouze jednu kolonku pro „matku“ a další pro „otce“, přičemž každá z těchto kolonek může obsahovat pouze jedno jméno. Když V. M. A. odmítla požadovanou informaci poskytnout, tento orgán její žádost zamítl.

Toto zamítnutí je podle města Sofia založeno na neposkytnutí informace týkající se biologické matky a skutečnosti, že zápis dvou rodičů ženského pohlaví do rodného listu je v rozporu s veřejným pořádkem Bulharska, který nedovoluje manželství osob téhož pohlaví. V. M. A. podala proti tomuto rozhodnutí žalobu u Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii).

Podstatou otázky tohoto soudu položené Soudnímu dvoru je, zda je odmítnutí vnitrostátních orgánů zapsat narození bulharského dítěte, k němuž došlo v jiném členském státě a které je osvědčeno rodným listem, v němž tento členský stát označil dvě matky, v rozporu s unijním právem.

Na úvod generální advokátka Juliane Kokott upřesňuje, že na rozdíl od toho, co tvrdí vnitrostátní soud, nelze mít s jistotou za to, že dítě má bulharskou státní příslušnost. Toto tvrzení bylo totiž zpochybněno bulharskou vládou, jelikož bulharské státní občanství nabývá ze zákona každá osoba, jejíž alespoň jeden z rodičů je Bulhar, zatímco v projednávaném případě není totožnost biologické matky známa.

Generální advokátka přitom uvádí, že i v případě, že dítě nemá bulharskou státní příslušnost, a není tudíž občanem Unie, nevymyká se tato situace z působnosti unijního práva. V takovém případě totiž i nadále vyvstává otázka, zda občanka Unie – V. M. A. – která využila svého práva volného pohybu a na základě práva jiného členského státu se stala spolu se svou manželkou matkou dítěte, může vyžadovat od členského státu svého původu uznání této situace a vydání rodného listu označujícího obě ženy jako rodiče dítěte.

Generální advokátka J. Kokott dále připomíná, že unijní právo neupravuje pravidla týkající se osobního stavu osoby, a zejména určování rodičovství ve vztahu k dané osobě. Členské státy

musí nicméně vykonávat své pravomoci v dané oblasti za dodržení unijního práva. Upřesňuje, že právo volného pohybu v Unii zahrnuje právo vést běžný rodinný život jak v hostitelském členském státě, tak v členském státě původu občana Unie. V projednávaném případě V. M. A. a její manželka nabyly platně postavení rodiče dítěte na základě španělského práva a vedou skutečný rodinný život se svou dcerou ve Španělsku. Neuznání těchto rodičovských vazeb by přitom vedlo ke vzniku vážných překážek rodinného života v Bulharsku, a to dokonce k odrazení V. M. A. od návratu do její země původu.

Stejně úvahy se uplatní na situaci dítěte za předpokladu, že je Bulharem a má tudíž status občana Unie. Navíc podle bulharského práva je vydání bulharského dokladu totožnosti podmíněno vydáním rodného listu: odmítnutí jej vydat by tudíž ohrozilo účinný výkon práva volného pohybu dítěte.

Generální advokátka má tudíž za to, že odmítnutí bulharských orgánů vystavit požadovaný rodný list představuje překážku právům, která unijní právo přiznává V. M. A. a jejímu dítěti, pokud má bulharskou státní příslušnost.

Generální advokátka následně ověřuje, zda národní identita, které se dovolává Bulharsko, může odůvodnit toto odmítnutí. Podle tohoto členského státu ohrožení národní identity spočívá v tom, že se požadovaný rodný list odchyluje od pojetí „tradiční“ rodiny zakotveného bulharskou ústavou, což nutně znamená, že pro jedno dítě může existovat pouze jedna matka (nebo otec). Generální advokátka má za to, že rodinné právo je výrazem představy členského státu o sobě samém, jak na politické, tak společenské úrovni. Definice rodičovských vazeb pro účely vnitrostátního rodinného práva může být tudíž součástí základního vyjádření národní identity členského státu. To znamená, že omezení intenzity přezkumu vykonávaného Soudním dvorem je nutné za účelem zachování existence oblastí věcných pravomocí vyhrazených členským státům. Pokud je dotčena tato podstata národní identity, nemůže být tudíž dovolávání se národní identity předmětem přezkumu proporcionality.

Nicméně podle generální advokátky **povinnost uznat rodičovské vazby vzniklé ve Španělsku pouze pro účely použití sekundárního unijního práva týkajícího se volného pohybu občanů¹ nenarušuje pojetí rodičovství nebo manželství v bulharském rodinném právu** ani nevede k zavádění nových pojetí do tohoto práva. Taková povinnost tudíž neohrožuje základní vyjádření národní identity a odstraňuje velkou část překážek volného pohybu osob, jako je nejistota související s právem pobytu britské matky dítěte nebo její možnosti volného pohybu s dítětem. S ohledem na omezený dopad této povinnosti na bulharský právní řád jde odmítnutí uznat pro tyto účely rodičovství k dítěti ve vztahu k V. M. A. a její manželce nad rámec toho, co je nezbytné pro zachování cílů, kterých se dovolává Bulharsko.

Bulharsko **tedy nemůže odmítnout uznat rodičovství k dítěti** pro účely použití sekundárního unijního práva týkajícího se volného pohybu občanů z důvodu, že bulharské právo nestanoví institut manželství mezi osobami stejného pohlaví ani mateřství manželky biologické matky dítěte. V případě, že dítě má bulharskou státní příslušnost, znamená to zejména, že Bulharsko **mu musí vydat doklad totožnosti** nebo cestovní doklad **uvádějící V. M. A. a její manželku jako rodiče**, aby dítě mělo možnost cestovat s každým z rodičů samostatně.

Naproti tomu Bulharsko **může** s odvoláním na národní identitu **odůvodnit odmítnutí uznat rodičovství k dítěti**, jak bylo konstatováno ve španělském rodném listě, pro účely vystavení rodného listu určujícího rodičovství k tomuto dítěti **ve smyslu vnitrostátního rodinného práva**.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

¹ Zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46), jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (Úř. věst. 2011, L 141, s. 1).

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokátka přednesla.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106